

Szerkesztőségi iroda:
Brassai utca 60. sz. alatt,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények
küldendők.

Kiadó-hivatal:

Poliká Mór könyvnyom-
dája, hová a hirdetések és
előfizetési pénzek bérmen-
tesen intézendők.

NEMERE

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap,
a háromszéki „Háziipar-egylet”
és a s.-sztyörgyi „önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten-
ként kétszer:
szombaton és szombaton
Előfizetési feltételek:
helyben házhoszdva vagy
vidékre postán küldve:
Egész év . . . 6 ft. — kr.
Fél év . . . 3 ft. — kr.
Negyed év . . . 1 ft. 50 kr.
Hirdetmények díja:
3 hasábolos poltisorát, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bátyegdi külön 30 kr.
Nyiltér sora 15 kr.

A „Nemere” táviratai.

Zára, május 2. A felkelők megtámadták a törökök előrsét Nevisinénél és megöltek 15 törököt. Bosnia és Hercegovinában a muzulmánok 16-tól 60 évig fegyverbe szölitja a hatóság.

Bukarest, május 2. Egy fejedelmi határozat rendeli, hogy minden katonai kerület egy Milicz-ezredet állítson fel.

Konstantinápoly, május 2. A török admirál Hobart pasa ide visszautazott, miután a Rethymos figyelő gőzös a muszka ágyúk tüzei között a Dunáról elhajózott. Az oroszok 11 nap alatt Konstantinápolyból, 21 nap alatt a török tartományokból kiutasították fognak.

Pétervár, május 2. Komaroff ezredes meg szállta Devint. A közlekedési utak Ardahan és Adjalánál hóval vannak fedve — az utak rozszak.

Konstantinápoly, május 3. Abdul Kerim pasa utasítást kapott szükség esetében a Dunán a hajózást eltiltani.

Pétervár, május 3. Egy orosz hadosztály Krivából elindulva, megszállotta Bajázid város fellegvárát, a törökök a magaslatról visszahúzódtak, hátrahagyva hadi felszerelvényeiket.

A háború.

Az ázsiai harcokról. Batumból távirják ápril 27-éről: „Az oroszok ismételték a támadást, de ujjlag nagy veszteséggel visszaverettek.”

A Kaukaszban az orosz hadügyminiszternek ezeket jelentik: „Az orosz gyalogság ápril 27-én Kucskudvába, — a lovasság Szubotim-Khadsivaliba ért. Mukhaster erős hadállás apr. 26-án megszállott. Három török monitor Nikolaus határállomást bombázta; orosz részről egy aliszt elesett s egy közkatona megsebesült.”

Erzerumból jelenti a Reuter-féle ügynökség ápril 28-áról: „Egy orosz hadosztály Ardahan ellen nyomul. Az oroszok lovassága igen erős. Hatalmas ostromtelepeket visznek magukkal.”

Chefketilt, Bécsbe érkezett hiteles hírek szerint,

TÁRCA.

A DALEKOK

Háromszék hírlapirodalmához.

(Folytatás.)

Mielőtt beoznám közleményem sorozatát, még a „Székely Hirmondó” 4. és 5. ik számaiból juttok fel egy pár cikket. A 4-ik szám igen nevezetes történelmi okmányt foglal magában Háromszék örvendelméi harcáról. Minő lelkesedés, minő meleg, minő önzetlen hazaszeretet ömlik el a következő sorokon:

„Háromszék, Jun. 11. Csak próbálják meg a nemzetet, hogy vajon életrevaló-e, vagy megért a halálra, csak tisztítják meg a politikai légkört a népnyomorgató zsarnoki dögvérsztől. Amely nemzet vagy népfaj irtózik a jog és igazság mellett csatára kelné: az olyan megérdemli, hogy az igák igáját hordozza; mert Isten képét önön magában megtagadta. Jogosabb pálya soha egy nemzetnek se jutott a törvénytapodó zsarnok ellen felkelni, mint a magyaroknak és ebben a székelynék. Szobben soha egy néptörzs se viselte magát a védelmi harcban, mint Háromszék összes polgársága. Ugy állott Háromszék a közelebbi tíz napokban, mint fergetegkorbaesolta sajka a fellázadt tenger hullámaiban; se evezője, se vitorlája, mégis a dühöngő hullámokkal dacolt és azokat fen is tartotta mindaddig, míg a csatának hatalmas Neptunja a nagy Ber a bős szellemet nyugalomra parancsolta. Háromszék az öt székelly székkel egyike, mely többi testvérrel ama zsirt evő kétféle rémáldár körmei között még lélekzeni is alig engedte, addig mint megharagudott orosz lány, védte határait, sujtotta gaz árulót és az Isten, igazság és saját ereje meg is tartotta. A nép, mely ezt teszi, mely szinte semmiből is tud hadi eszközöket előteremteni: bizony bizony mondom, érdeme a szabadságra és jóléltéti kutyorásai birtoklására! De a szék védelmi harcában főtényezők voltak az ide menekült honvédek és Matyáslavosk is, kik szinte semmi zsold nélkül és alig felszerelve oly rettenthetlenül vívtak, hogy a halál nagyszerű áldozattal tartott ünnepet mindenütt, hol jelen voltak, tiszteltükre. Ők a derék fuk megérdemlik a nemzet elismerését és

öt török önkéntes ezred a török hajóhad támogatása mellett megtámadta. A bevétel biztosítva van.

Wladikawkasból távirják ápril 28-áról: „Az oroszok ismételt előrsi csatározások után Meschko mellett Chalifoglu irányában tegnap előnyomultak. Az orosz előcsapat 20 verstnyire áll Karstól.” (Ha az itt említett Meschko ugyanegy az Örményországban levő Madschal helységgel orosz elnevezés szerint, akkor ha egyáltalában ez a hír valónak bizonyul be, az oroszok délkeleti irányban nyomulnának Kars ellen. Mint-hogy azonban a muszka Ardahan környékén csak a napokban elverték, nagyon valószínűtlenül hangzik eme tudósítás, miszerint az orosz előcsapat már husz verstnyire — mintegy három német földnyire — állna Karstól.)

Az európai harcterről. A brailai főnök ápril 27-én elrendelte, hogy az ingó vagyon az országba belebb szállítsassék, mire Romenko orosz konzul három napi határidőt adott. A kikötő azonban máj 28-án este elzárattott. Az elsllyesztett torpedók megakadályozták a közlekedést. A törökök támadást várják. A város alatt 150,000 orosz van összpontosítva.

A szultán hadi kiáltványát ápril 29-én hirdették ki a widdini várórságnak. Nagy a lelkesedés és az öröm. A törökök még nem szállottak meg Kalafatot. — A keletre való csapatszallítás tovább tart. Widdin megerősítésére 6 Krupp féle várágyú érkezett. Sofiából 40 zászlóalj jött meg, ugyszintén 40,000 cserkesz van utban. A szultán pár nap múlva Sumlába érkezik, fivére Pesad pedig Karsba. A török hajóhad ostromzár alá fogja venni az orosz kikötőket.

Az oroszok előnyomulása az ungheni-jászvásárpascari vasutvonalon az áríz folytán támadt megrongálások miatt meg van akadályozva. A vasut helyreállítását az oroszok erősen szorgalmazzák. Az orosz hadsereg fővezérének egy távirata megerősíti, hogy Galacot, Ismailt és Kiliát az orosz csapatok megszállották.

Az oroszok Braila mellett hajóhidat vernek. A román katonaság megszállja Kalafatot. Legalább ezt jelenti a „N. fr. Pr.”

A törökök hír szerint az egész miridita-területet megszállva tartják.

Konstantinápolyból jelenti, hogy oda folyton érkeznek magyarok kisebb csapatokban, kik a török hadseregből belépnek. Egy angol kapitány ajánlatát, ki 5000 angolból szabad csapatot akart alakítani, a porta elutasította.

méltánylatát, Háromszék részéről pedig emlékeik fenntartását. Azonban a szeretett hon politikai ege még nincs egészen kitisztulva; a galád szomszéd még eddig nem tört be, de azért ébren kell lenned oh nemzet; mert Istened, vallásod és nemzeti életed van fenyegetve, ősz apátok és gyermekeitek ártatlan vérén akarja a muszka kancsuka uralkodását megalapítani és titeket fejbarlangjaiba rablánekon elhurcolni. — Azért készen legyetek, hogy ha betörni megpróbálná, vítéz fegyvereitek sujtás agyon azon szolgahadát, mely véreiteket szomjuhozza. Fel hát vítézek és polgárok! mert ha összevetett vallakkal virrasztotok haláraitok felett: ekkor ha jó is az északi Góliát, saját temetkezésére fog ide bejönni, mert Isten az igazságot valamint eddig, ugy ezután is általatok győzni segíti.

Kézdivásárhely, Jun. 16. Hogy az ily lelkesítő felhívások, mely ez előbbi is Háromszék fainál nem szoktak mint kiáltó szó a pusztában elhangzani, arról e napokban maga a megtestesült kételkedés is meggyőződhetett. Láttuk őket, a szabadság szent intézvényeit és ügyét itthon házi tűzhelyek körül, a földön, hol minden hant, minden bokor, minden domb, minden barázdája a sík térnek, gyermekecsők boldog aranykorának szivertő emlékei, oltalmazni, védni életre halálra kész bajnokokat, a férfiaság edzett erejében, az élet legszebb delében, összereregleni a nemzetörsegi Főparancsnok felhívó szavára út városunkban. Láttuk őket vítézorokban kivonulni a gyakorlat körül választott Szentléleki ugarmezőre, láttuk ott nem német zsoldosi kényszerített, de botor, szabad és büszke önzertet tanúsító léptekkel megmetni a katonai fordulatokat, fejlődéseket, rohamokat oly elszántsági szabadsággal, renddel és pontosan, hogy abból mindenki tisztán olvashatta, mikép a haza kívánna, a szabadság ügye mindig erős karjaik védtelre bizton számíthatna. Ily nép nem szolgaságra születte s ki őt annak rabigájába kényszeríteni merné, azt azon sirverembe lökné vissza, melyet az önkény zsoldos bérenceivel a népjogok számára ásatni mesterkedik. Ily népben az elődök régi dicsősége és dalás kora újra él, midőn ha jött a véres kard,

harcra gyult a hűsikebel,
s harcra izzadt magát
eszkódosott az estelel.

A törökök nagy bizalommal néznek a háború elé. A „Muzabath” török lap írja: „A kormánynak van 800,000 rendes katonája, 400,000 nemzetőre és 400,000 önkénytese, és ha a szultán a szent zászlót kifejti, minden mohamedán Kis-Ázsiában, Rumeliában, Arabiában, Egyiptomban, Tunisban, Közép-Ázsiában, sőt Oroszországban is fegyverre kel. Mi nem félünk; történnék velünk isten akarata.” S valóban a török hadügyminiszter több tisztelet küldött Arabiába, hogy az ottani lakosságból önkéntes hadtesteket alakítsanak az ázsiai hadsereg számára. Mekka városa 3 zászlóalj önkéntest ígért a kormánynak, kiket saját költségén fog eltartani.

Az ázsiai csataterről. A muszka hadsereg itt egy talpalatnyi földet nem tud nyerni. Maguk a muszkaák oly hallatlan dolgokat állítanak, melyeknek fele sem igaz. Így például egy iflisi táviratuk azt mondja, hogy hét török dandár-csapat önként ajánkozott a muszkaák szolgálatára.

Az európai csataterről. Nagy kérdés: vajjon az esetleges hódításokat nem akarja-e megtartani? A tudakozásokra, minél közelebbre esik a kérdés eldöntése, annál kiterőbb választ ad a cár. A muszkaák egyelőre még a kardcsapás nélküli hódításokat folytatják — Még csak május 7-én szándékozik a hat nagyhatalom képviselője Galacban gyűlést tartani, melynek célja, hogy a két hadviselő félt a dunai vízművek épenhagyására birja.

* Andrásy és a háború. Általános Magyarországon a meggyőződés, hogy Andrásy, — írják, most már a gyors és nagyhitelű értesítéssel bíró külni hírlapnak is, — várakozik ugyan, de a várakozás nem jelent egyebet, mint azt, hogy az ellenséges elemek miatt még lehetetlen neki határozottan föllépni. Az azonban kétségtelen, hogy a m. kormány tiltakozni fog oly akcióit, melynek célja az volna, hogy Osztrák-Magyarországot a muszka malmára hajtsa a vizet.

* Oláhország hadi lábón. Az összes szolgálatképes oláh a zászlók alá hivatott. Minden kurtlet egy dandárt ad; a honvédségen kívül 50 város és 150 kisebb község polgári őrséget állított fel.

Török vendégeink Budapesten.

Budapest, ápril 30.

A török küldöttek tegnap délbén megérkeztek.

Ily nép meg tudja oltalmazni a földet, mely sajátja s melyet még vad ellenség lábnyoma meg nem fertőztetett s fertőztetni nem is fog, míg e nép él s Isten és igazság állnak a magyar ügy élén. Ti setét lelki árnyfajzatok, kik denevéreként, iszonyodva a szabadság világtól, muszka kancsuka-üdv után esengtek, kik magyar elleni vak gyűlölségekben magval az ördögöl is szívetségre lépnetek és binni, sőt elhitetni szeretnétek, hogy e Székelyhon már minden harcoképes fiát csatánai küldte, jertek és lássátok, hogy a néperő törtheten épségben még itt van, szembeszállni készen bármily ellenséges szörnyekkel. Es aztán e nép nem szász, hogy osztrák császárvakra, sem oláh, hogy gyilkolás és rablászvgyból lándzsakodjék is a szász reació által „Landsturm”-á keresztlét vad száguldó csoportokban az ország viritó édenét syriai pusztasággá dulja, hanem magyar testestől, lelkestől, áthatva magyarlété önzertének honlángu lelkesültségétől, éleszve azon boldogító hitből, hogy az ügy, miért fia harca szálltak, miért ő él, vinni, küzdeni s bármí vésszel bátran szembemenni kész: szent ügy, saját ügye, mindnyájunké s az imádott hazáé, melyen kívül e nagy világon nincs számunkra hely. A Kézdi székblől ide öszgyűlt Nemzetörsegi 3 zászlóalj többet számlált öt ezernél, kik közül egy sem volt túl az ötvenen s így még az annál idősb, de még szükség esetében — mitől övjon Istentünk — fegyvert forgatni képes honnmaradt bajnokok s a mezőgazdasági foglalkozás miatt meg nem jelentek száma még egyszerű nagy, sőt nagyobb lenne, tanúsított, hogy a nemzet és honzsabadság védelmére nincs üdvösebb intézet a nemzetörsegnél.”

Vajjon ha eljönne ismét a próbáltatás nagy napja: tudnánk-e oly hősiess lelkesedést, oly áldozatkészséget tanúsítani? Kézdi székblől több mint öt ezer nemzetör állott ki a hon védelmére. Szinte hihetetlen, hogy midőn a harcoképes ifjúság a sorhadi zászlóaljknál ontotta vért és itthon csak ugyazólva a rokkantak maradtak, mégis a kis Kézdiből 5 ezer ember sorakozik 3 zászló alá. Valóságos spártai lelkesedés!

(Vége következik.)

A fogadtatás, melyben a vidéken úgy, mint Budapestén részesültek, impozáns, nagyszerű, s amellyel tapintatos. Sehol a rend, melyet a közönség maga tartott fenn, meg nem zavartatott, sehol egy dissonans hang nem vegyült az ünnepek tisztá, nemes örömszájába. Budapestén a polgárság úgy, mint az ifjúság, egyszerű adta tanujelét lelkesedésének és rendszerteténének: a nap méltó volt egy szabad nemzethez.

A vidéki fogadtatás is mindenütt lelkes és legnagyobb mértékben szívélyes volt.

Tizenkettőkor török vendégeink a Hungaria előtt összegyűlt küldöttség éljenzése közt kocsiáruvá az Erzsébet-téri kioszkba mentek villásreggellire. Itt a törökök részéről a Seik, Resad, Rhasib és Fazyl szölk: voltak toaszok magyar, francia és török nyelven. Az áldomások a testvériséget ünnepele. Reggeli alatt Berkes cigánykara játszott, a reggelit a kiosk bérleje nem fogadott el díjazást. A reggeliről a vendégek Borsos fényképeshez mentek, hol lefényképeztették magukat.

A fiatalág által a török vendégek tiszteletére rendezett bankett délután 5 órakor vette kezdetét a Hungaria fedett udvarán. Az asztalok gazdagon fel voltak disztve; a falon elől a hatvanas bizottság jelvénye magyar és török zászlók között, jobbra Törökország, balra pedig Magyarország címerei voltak feltűzve, szintén magyar és török nemzeti lobogók között. Két zenekar volt felállítva, egyik a Rác Palié, másik a Berkesé. A bemenettel szemben megszín selyem, arany rojtos óriási szalagon török betűkkel következő felírás volt olvasható: „hozza geldinisz szofa geldinisz (isten hozott! üdvözlöttetek)”. Öt órakor jelentek meg a vendégek a vendéglátó bizottság tagjai által karon vezetve. Midőn beléptek Rác zenekara a török indulót, Berkesé pedig a Rákóczi-indulót játszotta, a jelenvöltek felállottak s percekig tartó éljenzéssel és „csok jassa“-kkal fogadták a belépő vendégeket, miket ők a szokások üdvözléssel viszonzottak; (ujjaink hegyével homlokukat és ajkaikat érintik.) A lelkesedés leirhatatlan volt.

A vendégeket aztán egyenként leültették az asztaloknál, közbe-közbe oly egyéneknek ültetve hozzájuk, kik az általuk birt nyelven beszélhettek velök. Legelő Szulejman scheik ült, mellette jobbra Huszni bey, török képviselő, balra pedig Mehemed effendi tanár. A scheik kevés szavu ember, nagy csöndesen evett, borhoz soha sem nyúlt, ha a toaszok után inni kellett, vízzel tölt pohárral kocintott, a fekete kávét azonban látható élvezettel szívesülte.

A bankett folyamán az első toaszot b. Kaas Ivor mondta francia nyelven, éltetve Ferenc József magyar királyt, és Abdul Hamid török szultánt. Utána Erdődy Béla mondott török toaszot, mely alatt az öreg scheik mosolyogva bólogatott fehér turbános fejével. — Huszni bey képviselő — kinek nagyon intelligens arca van — nagy lelkesedéssel beszélt azon ovációról, melylyel őket Magyarországon fogadták, kívánja, hogy a török és magyar nemzet barátsága, szövetsége örökké tartó legyen. (Török nyelven mondott beszédét Erdődy Béla tolmácsolta magyarul.) Majd Irányi Dániel emelt poharat. Szép és hatásos beszédet mondott francia nyelven; párvonalt huzott a hivatalos és a népszerű diplomácia között, melyek nem mindig egyeznek meg egymással.

Raghib murad effendi mórai ifju nemes (rendkívül élénk és ügyes szónok) francia nyelven mondot, egy talpraesett toaszot, melyben megemlékezve arról, hogy a magyarok az ő generalissimusoknak, Abdur Kerimnek (viharos éljenzés) kardot küldtek, ők az köszönettel fogadták, azt ők megörzik; elmennek vel a most kitört háborúra, hogy az emberséget küzdjék nek. Ő tudja, hogy az elfogulatlan Európa tapsolnifog az ők küzdelmeikre. Tankó János technikus, török nyelven köszöntötte fel a vendégeket.

Tamassy József a színészek novében üdvözölte a vendégeket, fogadtat tévén hogy megtanul csak azért is törökül, hogy majd egyszer az ő nyelvükön mond-hassa el nekik a szíves „isten hozott“-at; — mire Djevat bey, a volt belügyminiszter, Hanin Tahsin fia azzal válaszolt, hogy ő meg előn egy évre a pesti egyetemre magyarul megtanulni, mire szólni nem akaró éljenzés riadt a jelenlevők között.

Ezek után b. Kaas Ivor bejelenté, hogy Máramaroszigetről, Dunaföldváról és Zalaegerszegről üdvözlő táviratok érkeztek, mire a bankett lelkes éljenzés közt véget ért a vendégeink a népszínházba mentek.

A népszínház hét órakor zsutolóság tömve volt: jegyet már délután sem lehetett kapni. A nézőtér teljes kivilágítás mellett „Kozikuit“ adták török vendégeink tiszteletére. Ezek kevéssel hét után érkeztek és léptek be a színpadra az első emelet két oldalán fentartott páholyokba. A zenekar szót huzott, a közönség felállt és szünni nem akaró éljenzéssel és tapsokkal fogadta a törököket, kik felállva köszönték meg az ovációt. A második felvonás végén Soldosné, ki az est folyamában több szép bokrétát kapott, a következő couplét énekelte:

A török ember,
A magyar ember
Keserű harcot vitt sokat.
De a veretlen
A közös ellen
Most kimutatta ujtokat.
S egymást megértve
Szép ölelésbe
Ime a testvérséget lásd:
Hogy viszonzta
A török szöfk
Im a magyar látogatást.
Eszerint aki itten szöfk,
Az isten hozta,
Es Allah hozta!

E dal leirhatatlan hatást tett. Soldosné három-

szor kénytelen volt a megismételni, s mindannyiszor a közönség felállva, kendőt és kalapot lobogtatva, viharos és hoszantartó éljenzésbe tört ki.

Török vendégeinknek az előadás, mely különben kifogástalan volt, nagyon tetszett, s a fiatalabbak az első felvonás után bevezették magukat a színpadra, s ott a főbb szereplőknek, nevezetesen Soldosnéknak bemutatatták magukat. A művésznő hízelt bábokat kapott a vendégektől, melyeket aztán az időzött daltal viszonzott. A közönség, ünnepléyes, lelkesült hangulatban volt a színházban és színházon kívül, hol az előadás utánig hullámozt a tömeg, éljenzel fogadta az érkező és távozó vendégeket. A rend kívül és belül példás volt.

Tegnap délután s a mai nap folyamában a vendéglátó bizottság az ország minden részéből vett táviratokat és csatlakozási nyilatkozatokat. Így Máramaros-Szigetről, Győről, Zalamegyéből, Pozsonyból, Aradról stb. Törökországból is számos távirat érkezett, melyek a konstantinápolyi küldöttség fogadtatása alkalmából, üdvözölték a fővárost. A konstantinápolyi küldöttek táviratokban felelnek honfitársaiknak, tudatva a nagyszerű budapesti fogadtatást.

Bukurest, april 30. 1877.

Forró igen forró napokat élünk mi itt Romániában, eddig már körülbelül 100,000 muszka lépte át Románia határát, még csak néhány nap, és a borzasztó véres dráma beláthatatlan következményeivel kezdetét fogja venni.

A szerencsétlen Románia úgylátszik, hogy a józanosság kúntólát üngyilkos kézzel magáról ledobja, bele veti magát a muszka karjaiba: mert szenat és kamara elfogadták az oroszszal kötött konvenciót és az egész hadkézszület ennek a kis országának nem mutat mást mint ellenséges magatartást a török ellen.

Igen nagy és hatalmas török párt is létezik Romániában és ennek élén Ghica Joan herceg, Majorescu és Sturdza állanak, — Ghica Pantarie (Joan öccse) már egy lapot is adott ki, „Nouvellet“ mely a törökök mellett plediroz.

Legelő cikkében azt mondja e lap, hogy nem érti, hogy hogyan existálhat román, ki nemcsak az oroszoknak, de egyáltalában a szlávoknak lehet barátja? midőn tudva van, hogy a szláv a latin fajnak szülött ellensége. Figyelemzetit a nemzetet, hogy semleges maradjon, és felhívja a kormányt, hogy követelje Oroszországtól, hogy huzza vissza seregét a román földről.

Nagy itt a jobbák elkésereődése a fölött, és hogy miért mondták a muszka cár hadüzenetében, hogy serege Jassynál átlépi a török birodalmat, tehát Romániát nem akar ő ismerni.

A török hadsereg roppant erős, és a mi a fő, lelkesedése páratlan. Klapka tábornok átveszi a tűz-érelnek a főparancsnokságot.

Itteni magyarjaink aggodni kezdenek, és ha Románia csakugyan Oroszországgal tart, akkor van is fájdalom miért aggodni és miért félni, mert ha Románia a muszkaival megy, és Törökországgal győz, akkor Romániában kö kövön nem marad.

A gyarmat árak cukor, kávé stb. 60%-al fel-rugtak.

r. i.

Felsőbb népiskolánk.

I.

1876. év november haváról kelteve a nagyméltóságú cultusminiszteriumnak egy leirata érkezett a tanfelügyelőség után Háromszék megye közigazgatási bizottsága elé, melyben a miniszter ur azon tapasztalatának ad kifejezést, miszerint „a sepi-szentgyörgyi és baróthi felsőbb népiskolák a hozzákötött várakozásnak korántsem felelnek meg.“

Felhívja tehát a tanfelügyelőt, hogy ezen ügyet a közigazgatási bizottság elő terjesztvén, ezen az 1876. évi V. t. c. értelmében iskolák tartatása, felállításak körül intézkedni hivatott hatósággal beható tárgyalás alá vegye s az eredményt annak idejében feltegyesse.

Tanfelügyelő ur mindkét iskola tanító-karának kihallgatása után 1877. március 6-án véleményes jelentést a közigazg. bizottság előtt megtette.

Ezen terjedelmes és a kérdést érdemileg is bíráló munkálat magva ez: Szüntetessék be jelen szervezetben mindkét felső népiskola és alakítsassék át a s. szentgyörgyi fiúiskolává, a kertészeti, francia-, német- és latin nyelv-tanítással; a baróthi alábbiassák községi iskolává s majd ha előkészítette anyagát a felső népiskolának, fejlesztassék tovább.

A közig. bizottság nem akarván ezen fontos és Háromszék összes tanügyi viszonyait oly közelről érdeklő kérdésben elhamarkodva határozni: tanfelügyelő ur jelentését és érdekelte iskolák tanítói karának emlékirataival etc. egy szűkebbkörű bizottságnak adta át véleményes jelentést végett.

Előttünk fekszenek mind ezen munkálatok és nézetek.

Ánélkül, hogy a közig. bizottságnak e kérdés érdemében hozandó határozatának előbevégni logikisabb szándékunk lenne: saját tapasztalatunk és egyéni meggyőződésünk eredményeképpen nézetem ez: „Sajnos, de való a miniszteriumnak azon tapasztalata, hogy ezen iskolák (én hozzáteszem: jelen szervezetükben) nem felelnek meg a hozzákötött remény és várakozásnak.“

Azért hozzájárulok tanfelügyelő ur előterjesztésének azon ágához, hogy t. i. mindkét iskola alakítsassék át.

Azonban meggyőződésemet nemcsak a tanfel-

más nézetektől is vezettetvén, — természetesen más irányban az övével ellenkező eredményt célozok.

Előadom nézetemet előbb a szentgyörgyi, aztán a baróthi felső népiskolára nézve.

A s. szentgyörgyi gazdasági szakosztállal megtoldott felső népiskola — jelen szervezetében — szükségfeletti; inpropudiv kiadás állam és a törvényhatóság terhére — azért beszüntetendő.

Beszüntetendő Háromszék megye gazdasági viszonyait, mivelődési irányzatát és tanügyi apparátusát tekintve. Miért?

A felsőbb népiskolákra kötelező tanterv szerint 16—19 éves korában már tanulmányait végezt, kész polgárok (iparos vagy gazda) kell ez intézetekből kikerülniök.

Háromszék gazdasági, cultur s összes társadalmi viszonyait tekintve, alig van család vagy szülő, ki gyermekét csak azért taníttatja, hogy apja gazdaságot, mesterséget örökölje, az életpályának tekintse; hanem taníttatnak kiválóan és egyenesen azon célal, hogy tanulmányai alapján életmódját megszerezze.

Azon évenként 1—2 tanuló szolgáltató család, mely gyermekéből okszerű gazdát kíván nevelni, az nem vesztegeti itt idejét, ha nem nagyobb gazdasági tanítást a mintagazdaságot látogat. A 16—19 éves végzett, de még tapasztalatlan ifju gazdász hasztalan lépik ki az életbe; mert megfoglyatkozott nagyobb birtokosaink képzettebb, tapasztaltabb gazda tiszteket, ispánokat keresnek és kapnak; haza pedig oknékül megyen, mert pár holdnyi följét apja egyedül is elgondozza; ha pedig megoszja vele: egynek sem ad kenyert, a n a s z á m o s munkáért megint igazán nincs ok, miért á 4 évig felsőbb tudományt (!?) hallgatni. Más pályát választani, jövedelméből életmódra készülni pedig elkésztet a 17—19 éves fiu.

Szülők, kik gyermekeiket mesterségre készítik, már a közs. iskolából adják mesterségre s mire a f. népisk. tanonc végez, már fizetést huzó, maga ercén és tudománya után élni tudó ember a másik kortárs.

Ez igen fontos tekintet; és a felső népiskolát végzett tanoncok jövőjére annál leverőbb, mert a fennálló rendszer és tanterv azon zsákutcaba terelte, a más körülmények között talán jobb sorsra érdemes fiut, hogy tanulmányait nem folytathatja. Classica litteratura és a humanior tudományokbani vizsg. bizonyítvány nélkül felsőbb gymnasiumokba, s kellő szak-képzettség és előkészület hiánya miatt sem felső real, sem akadémia fel nem veszik.

Növelt tehát specialiter Háromszék viszonyait s mindig a jelenleg adott körülményeket tekintve — néhány dolgozni restelő ügyvezetett domidoctus.

A szellemi proletariatus pedig szaporítani még a tanterv sem célozhatta.

E lenne tehát az egyik tekintet. Céltűszetettnek és teljesen feleslegesnek tartjuk mi a s. szentgyörgyi felső népiskolát jelen szervezetben, s tanügyi viszonyainkat tekintve is azért, mert bírálva a f. népisk. tanulmányi tantervét, az lényegileg csaknem ugyanaz, mint az itt Szentgyörgyön létező és jól berendezett gymnasium „Székely Mikó-tanoda“ tan-tárgyai. Ily kis városban és ekkora népességnek parallel két iskolában ugyanazon tantárgyakat előadni, — zavarólag hat a taníttatni akaró szülők fogalmára; másfelől elnépteleníti mindkét iskola növendékeit, holott egy iskola nem tölterhelve, de elég népes lenne az egyesítés által.

Itt meg kell jegyeznünk a mindennap igazolható tapasztalatot, hogy némely szülő nem a tantervet fel-fogó distinkció, vagy gyermekének szánt életpályá színt, hanem aszerint választja ezen felső népiskolát vagy a gymnasiumt gyermeke nevelő intézetét, a mint közelebbi vagy távolabbi ismeretség-, atyafiságban áll egyik vagy másik tanoda barátságai.

E konfuzióból következtethetni azt, hogy a felső népiskola annyi amennyi növendékét is kiválólag azon rajta kívül első körülménynek köszöni, hogy székhelye Szentgyörgy. Más székhelyen megszámíthatnó növendékeinek számát képeznek ujjaian is. Kártékony ezen parallel ugyanazon tantervű két intézet együttes fennállása tovább azért is, mert amint a tapasztalat mutatja: asyuma különösen egyik intézet a másik selejtesebb elemeinek. És e tekintetben lelkiismeretlenség-gel, hanyagsággal nem válóthatni egyik intézet barátait sem. A magukhoz elcsábítás eszközeit, növendékeik számának szaporítása céljából uton utóféln fel-használják. Természetesen az ily módú kapacitálási eszközei közt nem utolsó helyet foglal el, a másik intézet ellen szőrt gyálázások és a magukéinak nagy zolása.

Az ilyen eljárás káros erkölcsileg és általában a tanügyre, tanítókat és tanítás megbizhatóságára; de mint menekvés alkalom veszélyes gyermek, szülő és tanítóra nézve a jó példa és szükséges rend rovására.

A gymnasium és felsőbb népiskola kölcsönös hatását így fogva fel: különösen céltűszetett a gazdasági szakosztállal tartatása; mert ha azt akarjuk, hogy egy intézet általában feladatának megfeleljen; ha pedig ezt nem akarjuk, akkor hagyjuk abba, fel-fogásunk szerint egy gazdasági intézetnek úgy kell berendezve lennie s gazdaságot úgy folytatnia, hogy ne csak a növendékeknek tananyagul, jövedőre példányképül szolgáljon, de a publikum is követésre méltó okserültséget tanuljon belőle.

A mi ezen intézetünk a szerény kíváncsalom mértékén alól is hátramarad.

Berendezése hiányos, gazdasági eszközei csoké lyek annyira, hogy a legközönségesebb székely gazda is bírván annyival, ha megőné, fitymálva távozik. E rontja a tudományban való hitelt és a reformkora való bi-zalmat serkenti.

Földje az ökszerű gazdaságot külföle nem eire

TANÜGY.

A tanító mint orvos.

A tanító elővigyázati szabályai, hogy tanítványainak a megbeteglések támadását és előterjedését meggátolja.

Erre vonatkozólag a tanítónak figyelmet kell fordítani a) a tanteremre, b) az iskolás gyermekekre.

Az előbbire nézve a tanító arra ügyeljen, hogy a tanterem, mint a melyben jelentékeny számú gyermek napoként és több órán át tartózkodik, magas és tágas, világos és száraz legyen. Itt a lehető legnagyobb tisztaság folyton fentartandó. A szoba falai fehérre vagy szürkére meszeltesse, a padokat jól kőszítve a gyakorta felsurolva legyen.

Ha az iskolaterem sötét zugaiiban a talaj nedvessége folytán az ismeretes penész képződik, mely a szoba levegőt annyira megrotítja, hogy az mint a szén-gőzzel telített légköri levegő bódítólag hat, a penész azonnal eltávolítandó s újraképződése meggátolandó aként, hogy a felszedett padlódeszka alá egy réteg kőszentet rakunk, és azon helyeket, hol a penész előfordult, kékgalicianal vízzel való hig oldatával gyakorta megmosatjuk. — Továbbá az iskolaterem a tanító után naponként télen egy ablaknak, nyáron pedig valamennyi ablaknak nyitvatartása által huzamosab ideig jól kiszellőztetendő s egyáltalán a tantermi levegő ecet-füstölés által megújítandó és javítandó.

Hideg évszakban a fűtés olcsósága fokban eszközöltesse, de egyáltalán nem túlságosan s a légmérés a tanító által egyenletesen tartassék. Száraz szoba levegő nyerdessé végett kívánatos, hogy belől fulókályhák alkalmaztassanak, de melyek azután a lég-huzamot elzáró billentyűkkel ne bírjanak, hogy a szén-gőz egyenesen és szabadon áramolhassék ki a kéményen át.

A napkeletre néző ablakok zöld ernyőkkel láthatók el.

Alálában az iskolateremben ne legyen más, mint a mi szorosan az oktatáshoz tartozik.

Ne tartózkodjék tehát ott macska, kutya, éneklő madár, házi nyul, tengeri malac, és tyuksereg, ne szolgáljon az élelmi szerek és gyümölcsök kamarája, s gazdasági eszközök, ágyneműk, ruhaneműk s hasonló berendezési tárgyak se tartassanak itt.

Az iskolás gyermekeket illetőleg pedig a tanító ezeket tartsa szem előtt:

A tanuló öltözéke ne legyen szennyes, arca és kezei azonban legyenek megmosva, haja kitűsölve. Ügyeljen arra, hogy a tanuló fejére ne legyen óvatos, koszos, bőre kitése, különösen pedig ügyeljen a kézhát és ujjakok véresre karmolt helyeire, melyek esetleg ruh jelenlétére utalnak s a ruhaszövetet az iskolafelügyelő azonnal tiltsa el. Hasonlóképp eltiltandó mindazon tanulók, kiknek hozzátartozói közül ragályos betegségben szenvedő van, vagy ki maga kifejlesztett Vidtáncban, eskórbán (nyavalyatörés), számarhurban és más göröcs vagy ragályos betegségben szenved, s betegsége elmúlása előtt az iskolába nem bocsátható.

A netalán az iskolahelyiségben vagy a helységben uralgó népkórak, nevezetesen himlő, vörheny, kanyaró, cholera, vérhas, hagymázjárványoknál az ily járványoktól megelgett helyiségekre nézve az iskola a járvány teljes megszűntéig bezárva maradjon.

Hasonló esetekben a tanulók az ily betegség által megfertőzött házak felkeresésétől, a halottaknak eltemetésénél szokásos kikísérésétől, valamint annak a koporsóban megnevezéstől s a szokásos sorban részvételől szigorúan eltiltandók, mivel az ily körülményekkor a gyermek könnyen felveheti a ragályanyagot, vagy könnyen elhurcolhatja azt.

Továbbá nem szabad megengedni, hogy a tanítvány az iskolába túzt terjesztő ételeket vigyen magával, hogy az iskolapadokban összeszűfoltan tiljon, a szűz napfényről dolgozókat, a tárgyakat szeméhez nagyon közel tartsa, s különösen olvasás és íráskor csak egyik szemét használja, mert az utóbbi esetben a nem használt szem oly gyenge lesz, hogy csaknem teljesen megvakul.

(Folytatás köv.)

Legujabb.

Szentpétervár, május 1. Achalvizből jelentik ápr. 29-éről: Komaroff ezredes hadosztálya megszállotta Devint. Az adalnia-ardahani utakat hő fedi. Az utak rozsak; a sereg egészségi állapota pompás. A katonákat szívesen (?) fogadja a nép s készséggel adja át fegyvereit.

Zára, máj. 1. Vasárnap üttetek először a lázadók a biznari török előhadra Nevesinje mellett. Az ütközet heves volt 15 török esett el. Boanában és Hercegovinában a török kormányzó minden mohamedánt 16 évestől 60 ig zászló alá szólít.

A képviselőház megköszönte a törököknek a corvinákat, az egész ház felállott, a törökök, is kik jelen voltak, a horvátok kimentek a házból. Este az operánál nagy demonstráció volt a törökök mellett.

A törökök két román hadi gőzöst elfogtak. Milán meghívta Csernajeft fővezérnek.

A fölkelők Nevesinjeiét megtámadták a török előrszet.

Az oroszok nem szállják meg Bukarestet, ellenben Galacot megszállva tartják. — Giurgevóban szűnyű remület uralkodik. Nyolc zsidót agyonverték s holttesteiket még az utcán hevernek; tizenegy más izraelita megsebesített.

A „Petersburger Wiedomsti“ határozottan ki-mondja, hogy Oroszország nem viselhetik az osztrák

s plané váltogatására alkalmatlan távol s annyira félre esik, hogy nemcsak passio, tudvágyból, de még kötelességből is unja megnézni az ember.

Az elsőre bizonyosságul szolgálhat egész Három-szék, melynek tudvágyó gazdái közül is aig tudja nehezen, hol fekszik; a meg nem látogatásra nézve a felügyelettel köteles tisztítani tehát önállomást.

Kiadórtat, behatóbb műveletet nem tehet azért, mert a területet nem tulajdon, hanem ideiglenesen haszonbér címén bírva a törvényhatóság: ezen ideig-lenség a célszerű beruházást, a leghevesebb beren-dezést lehetetleníti.

Továbbá tudva azt, hogy az aig 14 hold terü-leti helyért; évi 550 ft haszonbér fizetik: oly mé-reg-drága bérlet, hogy activ gazdaságot még más té-nyezők mellett sem lehetne folytatni.

Es mi az eredmény mindazon áldozatért, melyet az állam és törvényhatóság egy szerencsétlen eszmé-nek hoz?

Az, hogy két tanonc rágódik a gazdasági tudomá-nyak megemésztésén kóst-ján, és a direktor tehe-nével hárman emésztik fel a közvagyonból előállított takarmányt.

Annýra, hogy teljes meggyőződésünk szerint a gazd. szakosztály nem is létezik, mint tanoda, növen-dék hiánya miatt megszűnt.

Az iskolahelyiség közvetlen a gazdaságot közelé-ben, hol a művelésnek használt terület magáé az inté-zet levén: mind a gyakorlati szakelőadások célsze-rűbben történhetnek, mind a beruházás és elrendezés marandandólag eszközölhető.

Ezen előnyhez járul azon körülmény, hogy egész Erdővidék 17—20 ezer lakójának ezen iskola egyet-len felsőbb tanintézete szakszerűtlen intézet fentartandó.

Természetesen a mutatkozó csekély növekedés száma, alább előadandó módon is eljárással növekedni s ez intézet jövője nyerni fog.

Hosszufalu, 1877. ápr. 28.

Nagy igazgatósággal olvastam a „Nemere“ 33-ik számában: „hogy Petőfi Sándor Sziberiá-ban egy olombányában él.“

Midőn ugyanis Bem hírül vette, hogy Lüders egy tekintélyes sereggel Segesvár felé vonul, elindult eléje, s az ellenséges felek előcsapatát július 31-én déli táj-ban már szemben állottak a Segesvári-keresztúri uton Lüders hadteste keletre és éjszakra állott Seges-vártól, azon két uton, melyek Marosvásárhelyre és Udvarhelyre visznek.

Az udvarhelyi uton Fehéregyháza és Ördögfalva között az oroszok balszárnya ellen Bem azonnal ki-fejtette erejét.

A harc azután csakhamar kifejtett.

A magyar sereget Bem, az orosz-osztrák tábor-t pedig Lüders személyen vezényelték.

Bem kétszer nagyobb sereg ellen, oly ügyesen tudta vinni a dolgot, hogy a győzelem már-már ré-szére hajlott.

A harc folyamában, melyet erős ágyútűzzel nyi-tott meg, több ízben rohamra vezette zászlóaljait.

A balszárny derekasan viselte magát.

Lüders, Bem haderejének kicsiny voltából ítélve a támadási helyen mind össze is csak tüntetést gya-nított.

Azt hitte, a főcsereg még Marosvásárhelyről csak ezután érkezik meg és sietett, hogy utját állja annak.

Ezalatt Fehéregyházát a miénk elfoglalták s mi-g e falura támaszkodva a jobb szárnyon erősen ágyuz-tak, azalatt Bem a balszárnyával tétetett ismételt tá-madást a völgyben.

De azalatt visszaérkeztek Lüders. Új ütegeket, s fris csapatokat vegyít a harcba, s Fehéregyházából a miénkét kiveri.

Alkonyig tartja magát maroknyi seregünk.

A csata sorsát a segítségül érkezett dzsidások fordították meg.

Midőn ugyanis Lüders jobb szárnyunk ellen, négy dzsidás századdal és kozákokkal rohamot inté-zett, huszáraink jól kiállottak ugyan az első lökést, de egy ismételt erős rohamra huszáraink hátat fordítá-nak s futásukban magokkal ragadván a gyalogságot is, az egész tábor futásba keres menekülést, mi közben az üldözésre kelt kozákok és dzsidások iszonyu öl-dökést visznek végbe.

A kozákok egész Ördögfalvaig üzték seregünket. Ezen csatában tünt el nyom nélkül Petőfi Sándor őrnagy, Bem segédje, a geniális kültő, a csaták dalnoka.

Az öreg Bem apót is csak lélekébersége men-tette meg.

Midőn lovát kilőtték falóla, szerkezőbe vetette magát; de futás közben ez is felborult vele, s csak úgy menekülhetett meg a kozákoktól, hogy lefeküdt az árokba, s arcát kepenyegével elfedte, hogy meg ne ismerjék, holtnak színelte magát.

Csata végével azonban este négy huszár fölke-reste s feltalálván elvitték magukkal.

A magyar sereg e csatában 1300 holtat és sebo-sultat, 500 foglyot s hét ágyút veszített.

Tehát ezen fentírt sorokból is látható, hogy Pe-tőfi Sándor a harcát nem esett el. — Valószínű, hogy az oroszok elfogták és magokkal hurcolták mint a többi foglyot. — Miért ne lehetne ez igaz?

En tiszta szívből kívánom, hogy segítse meg a mindenható isten, s minél hamarabb jöhessen hazá-jába vissza.

Köpe János.

politika iránt bizalommal mind addig, míg annak élén Andrassy és Tisza állanak. Ehez nem kell commentar.

Berlinből jelentik, hogy Poroszországban az oro-szok valóságos hajtóvadászatot tartanak az orvosokra, annyira szűkbe van orvosoknak az orosz armádia

Az új események oly fordulatot idézhetnek elő, hogy hadseregünk mozgósítása rövid idő alatt kiküldethetetlen leend.

Konstantinápolyból biztos kézből azt a tudósítást kapjuk, hogy ott pár nap óta a lakosságot igazlans aggodalom szállta meg, mert ott nem kételkednek többé abban, hogy e háboruban a török birodalom feldarabolatása céloztatik, s erről különösen a jó ba-rátnak, Layard angol követnek magatartása kezd meggyőzni őket, miután Layard ur már is úgy viseli magát és akként intézkedik, mintha Konstantinápoly-ban ő lenne az ur. Ez annyira elkésztet leg hat a kedélyekre, és annyira növeli a gyűlöletet az angolok ellen, miként a portának legszigorúbban kell arra felügyelni, hogy zavarok ne forduljanak elő.

Románia még nem üzent hadat, a legujabban érkezett hírek legalább ezt állítják. A mi tehát a ma-gyar politikai köröknek annyira felizgatta, eddigeli még nem bizonyult be valóságnak. A jelek azonban csak-ugyan oda mutatnak, hogy ami halad, el nem marad.

Az oroszok hír szerint Leova-Falennél is állép-ték a Pruthot. Romániában eddig 35000 orosz tanyázik

V E G Y E S.

— A Korvinák szombat este érkeztek fővá-rosumba. A nagybecsű ajándékot Nikolits ő felsége személye körül min. osztálytanácsos hozta le. Nagy-számu közönségen kívül a kormány részéről: Szász Károly min. tanácsos, Pulszky Ferenc mint az orsz. könyvtárak és gyűjtemények főfelügyelője; az egyetem részéről Laubhammer rektor; a főváros részéről Ráth Károly főpolgármester, Gerlóczy alpolgármester, Királyi Pál, Faragó István és Ney Ferenc voltak jelen a pá-lyaudvarban. A könyvek tartalmazó láda az egye-temi könyvtár épületében bontott fel.

Mint régebben is említettük, a könyvek az egye-temi rektorhoz címzett levél kíséretében küldettek. E levél melyet Savfet passá a szultán külügyminisztere irt, szintén átadott. Tartalma következő:

„Magas porta, Külügyminiszterium 47152 sz. Konstantinápoly, 1877. ápr. 12.

„Tisztelet Rector ur!

O Felsőge a szultán, legkegyelmesebb uram, bi-zonyítékát akarván adni azon rokonszenvnek, mellyel a nemes magyar nemzet iránt viseltetik, elhatározta, hogy a budapesti egyetemnek ajándékozza azon har-mincöt kötet történelmi és tudományos munkákat, melyek három század óta a császári könyvtárakban őriztettek. E célból Mustapha Thahir bey alezredes, hadsegédét küldötte Budapestre, őt bizván meg azon könyvek visszaadásával (en restituant, melyek az ide csatolt jegyzékben foglaltatnak. Felsőges uram ezáltal újabb bizonyítékát akarta adni azon barátságának, mely a két nemzet között elválaszthatlan köteléket képez. A magam részéről szerencsésnek érzem magamat, hogy e kedves megbízatásnak eleget tehetek. Fogadja Rec-tor ur, nagyrabecsülésem kiváló nyilvánítását.

Savfet.“

— Egy értesítünk, hogy a „Székely-Mikó tano-dánál“ üresedésben levő igazgatói állomásra, (mellyel a classica litteratura van összekötve) e hó 2-án tartott előjárósági gyűlésben a kijelölés megtörtént. Jelöltek: Görög István, Keresztes József és Szűcs Sándor. — Erre vonatkozólag egy értesítünk, hogy a város re-praesentát a kerületi gyűléshez az igazgatói állomás betöltése ellen, míg a tanoda zárlat vagyoni viszonyai rendezve nem lesznek, valamint az új tanodai épület fölszentelése is azon időre elhalasztatni kérelmezi.

— Értesítés. Tisztelettel tudatom mindazokkal, kik alólírott nál rigai lenmagot rendeltek meg, hogy a lenmagot f. hó 6-án túl átvethetik a fia felső nép-iskola helyiségében S.-Szentgyörgyön, és pedig literje 19 kr. hectoliterje 19 frt. Tarcali Endre, házi ipar egyleti titkár.

— Meghívás. A brassói magyar társalkodó-egy-let tavaszi rendes közgyűlését május 6-án május 6-án délutáni 3 órakor saját helyiségeiben tartandja meg, melyre az egylet tagjai ezennel meghívattak. Brassó, 1877. május 2. A z igazgató ság.

† Necrológ. Néhai Kovács Gábor városi főbíró köztestületben álló neje született Szendrei Zsuzsánna 78 éves korában végelgyengülés következtében kimult. Béke poraira!

— A török nemzet fiatalasága küldöttségét S.-Szentgyörgy város polgársága távirattal üdvözölte, kifejezve a török nemzet sorsa iránti legmelegebb érdeklődését.

— A k.-vásárhelyi közautóútdísi egyesületnek f. hó 5-én és 6-án tartandó színi előadásaira felhívjuk a vidéki közönség. Előadatik Tóth Ede „Fala rossza“ című népszimlív.

— A szofták elleni merénylet. Verscek mellett egy ismeretlen rác két lövést intézett azop vonatra, amelyen a szofták jöttek. A vizsgálatot erélyesen foly-tatják a tettes ellen.

— A kivándorló székely leányokról ezeket írja a „B. H.“: „A nőcselések kivándorlását min-den áron meg kellene gátolni. Nehány éve már ugyan tizedrésze sem jön ahöz képest, amennyi az 50—60-as években jött; mindamellett aki vasárnap délutánként a népkertek és némely magyaros kocsmák vidékén megfordul, vagy korán reggel a zöldés- vagy huspi-acot meglátogatja, meggyőződhetik felőle, hogy a Bu-kurestben élő magyar nőcselések száma még mindig fölülte nagy s legalább is ezer fele vagy azon felül is

